EUROPESE
COMMISSIE

Brussel, 27.4.2022
SWD(2022) 650 final

WERKDOCUMENT VAN DE DIENSTEN VAN DE COMMISSIE

SAMENVATTING VAN HET EFFECTBEOORDELINGSVERSLAG

bij het

Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad

betreffende de status van langdurig ingezeten onderdanen van derde landen (herschikking)

{COM(2022) 650 final} - {SEC(2022) 200 final} - {SWD(2022) 651 final}

Samenvatting

Wetgevingsinitiatief tot herziening van de richtlijn langdurig ingezetenen (werkprogramma van de Commissie voor 2021)

A. De noodzaak om actie te ondernemen

Waarom? Wat is het probleem?

Het hoofddoel van de richtlijn langdurig ingezetenen is de integratie van onderdanen van derde landen die zich voor langere tijd in de lidstaten hebben gevestigd. Dit is een essentieel onderdeel van de bevordering van de economische en sociale cohesie, een fundamentele doelstelling van de EU. Daartoe worden in de richtlijn de voorwaarden vastgesteld waaronder onderdanen van derde landen die legaal en ononderbroken in een lidstaat hebben verbleven, de "status van langdurig ingezetene van de EU" kunnen verkrijgen. Zoals reeds werd beklemtoond in de geschiktheidscontrole van 2019 inzake legale migratie en het verslag over de uitvoering van de richtlijn, zijn er echter nog enkele onopgeloste problemen, die de volledige verwezenlijking van de doelstellingen van de richtlijn ondermijnen. Het gaat met name om de volgende kwesties:

1) veel onderdanen van derde landen ondervinden **belemmeringen bij het verkrijgen van de status van langdurig ingezetene van de EU**, waardoor zij niet kunnen profiteren van deze status, die de integratie in de gastsamenleving mogelijk maakt;
2) **de integratie van langdurig ingezetenen wordt belemmerd** door een gebrek aan duidelijkheid en samenhang met betrekking tot de aan de EU-status verbonden rechten;
3) onderdanen van derde landen met een EU-verblijfsvergunning voor langdurig ingezetenen ondervinden een aantal **belemmeringen bij de uitoefening van hun recht om in andere lidstaten te reizen en te verblijven**.

Wat is het doel van dit initiatief?

De **algemene beleidsdoelstellingen** van het initiatief zijn:

1) ervoor zorgen dat de migratiestromen in de EU doeltreffend worden beheerd door de onderlinge aanpassing en harmonisatie van de nationale wetgevingen van de lidstaten;
2) zorgen voor een eerlijke behandeling van onderdanen van derde landen die legaal in de EU verblijven;
3) het concurrentievermogen en de economische groei van de EU versterken.

De **specifieke beleidsdoelstellingen** komen overeen met de belangrijkste hierboven genoemde problemen en zijn gericht op:

1) de totstandbrenging van een coherenter, efficiënter en eerlijker systeem voor het verkrijgen van de status van langdurig ingezetene van de EU;
2) de versterking van het recht van langdurig ingezetenen om in andere lidstaten te reizen en te verblijven (mobiliteit binnen de EU);
3) de verbetering van de rechten van langdurig ingezetenen en hun gezinsleden.

Wat is de meerwaarde van maatregelen op EU-niveau?

De doelstelling om het gebruik en de doeltreffendheid van de status van langdurig ingezetene van de EU te verbeteren, kan niet door de lidstaten alleen worden verwezenlijkt. Om deze gemeenschappelijke procedures verder te verbeteren, zijn er maatregelen op EU-niveau vereist. De hierboven beschreven problemen zullen waarschijnlijk niet snel verdwijnen en houden rechtstreeks verband met de huidige rechtsregels. Met name kunnen er alleen op EU-niveau doeltreffende regels inzake mobiliteit binnen de EU worden vastgesteld.

B. Oplossingen

Welke wetgevende en niet-wetgevende beleidsopties zijn overwogen? Heeft een bepaalde optie de voorkeur? Waarom?

In de effectbeoordeling worden er **vier opties** met verschillende niveaus van EU-interventie onderzocht.

- **Optie 1** behelst **niet-wetgevende maatregelen** om de uitvoering van de richtlijn te verbeteren en de status van langdurig ingezetene van de EU te bevorderen.
- **Optie 2** behelst een **gerichte herziening van de richtlijn** om een gelijk speelveld tot stand te brengen met de nationale statussen en om de rechten van langdurig ingezetenen, waaronder mobiliteit binnen de EU, te verbeteren.
- **Optie 3** behelst een **bredere herziening van de richtlijn**, die de maatregelen van optie 2 omvat en tevens de

voorwaarden voor het verkrijgen van de status van langdurig ingezetene van de EU versoepelt.

- **Optie 4** behelst een **ingrijpende wetgevingsherziening van de richtlijn**, waarbij er een enkele EU-status voor langdurig ingezetenen wordt ingevoerd, de nationale regelingen worden afgeschaft en langdurig ingezetenen van de EU het recht krijgen zich vrij binnen de EU te verplaatsen.

De **voorkeur** gaat uit naar **optie 3**. Deze optie zou bijdragen tot de oplossing van alle vastgestelde problemen en zou de algemene uitvoering van de richtlijn verbeteren. Zij heeft de beste sociale en economische impact en is politiek gezien de meest haalbare optie.

Wie steunt welke optie?

Het **Europees Parlement** is voorstander van een wetgevingsherziening van de richtlijn waarbij alle vastgestelde probleemgebieden worden aangepakt. Sommige **lidstaten** hebben hun bezorgdheid geuit over een wetgevingsherziening van de richtlijn, terwijl andere lidstaten openstaan voor de wijzigingen die worden overwogen in de opties 2 en 3. Alle lidstaten waren gekant tegen een ingrijpende herziening. De meeste geraadpleegde **belanghebbenden** (het maatschappelijk middenveld, de economische en sociale partners en deskundigen op het gebied van legale migratie) zijn voorstander van de in de opties 2 en 3 overwogen maatregelen.

C. Effecten van de voorkeursoptie

Wat zijn de belangrijkste voordelen van de voorkeursoptie?

De voorkeursoptie omvat veel maatregelen die de meeste van de in de richtlijn vastgestelde tekortkomingen op alle probleemgebieden zouden verhelpen. De voorkeursoptie zal naar verwachting sociale en economische voordelen opleveren. De economische voordelen zijn gebaseerd op de veronderstelling dat meer onderdanen van derde landen toegang zouden krijgen tot de status van langdurig ingezetene van de EU met de bijbehorende rechten, en dat een groter deel van de onderdanen van derde landen naar een andere lidstaat zou verhuizen. Dit zou leiden tot hogere belastinginkomsten in het algemeen, een hogere productiviteit en hogere bestedingen, alsook tot een sterkere economische groei. De voorkeursoptie zou zorgen voor meer samenhang met de jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Unie.

Tot slot wordt verwacht dat de voorkeursoptie het meest geschikt is om rekening te houden met de soms uiteenlopende standpunten van de belanghebbenden (zie de paragraaf hierboven) en dat zij dus vanuit politiek oogpunt het meest haalbaar is.

Welke belangrijkste kosten brengen de voorkeursopties met zich mee?

De geraamde kosten van de voorkeursoptie omvatten de volgende kosten voor de lidstaten:

- eenmalige administratieve kosten: 781 000 EUR;
- structurele administratieve kosten: 151 000 EUR;
- eenmalige nalevingskosten: 452 000 EUR;
- structurele nalevingskosten: 900 000 EUR.

Daarnaast worden ook nog de volgende structurele kostenbesparingen geraamd (een gemiddelde per jaar):

- lidstaten: 24 500 EUR;
- onderdanen van derde landen: 1 145 000 EUR;
- EU-bedrijven: 112 700 EUR.

Wat zijn de gevolgen voor bedrijven, kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) en micro-ondernemingen?

De voorkeursoptie zou bedrijven ten goede komen, met name de maatregelen om de mobiliteit binnen de EU te vergemakkelijken. Werkgevers, en met name kmo's, zouden baat hebben bij toegang tot een grotere groep gekwalificeerde onderdanen van derde landen die reeds legaal in de EU verblijven.

Zijn er significante gevolgen voor de nationale begrotingen en overheden?

De bevoegde nationale autoriteiten zullen de bestaande procedures moeten aanpassen en ervoor moeten zorgen dat de nieuwe regels worden nageleefd met betrekking tot het mechanisme voor een gelijk speelveld, de gewijzigde voorwaarden voor de verkrijging van de status en de maatregelen voor mobiliteit binnen de EU. De voorkeursoptie brengt echter een aanzienlijke vereenvoudiging met zich mee, waardoor de administratieve en nalevingskosten tot op zekere hoogte zullen worden gecompenseerd.

Zijn er andere significante gevolgen?

De voorkeursoptie zal positieve gevolgen hebben voor onderdanen van derde landen, die zullen profiteren van de maatregelen om een gelijk speelveld tot stand te brengen. Zij zullen een reële keuze hebben tussen de EU-verblijfsvergunning voor langdurig ingezetenen en de nationale verblijfsvergunningen voor langdurig

ingezetenen, gemakkelijker kunnen voldoen aan de voorwaarden om de EU-verblijfsstatus voor langdurig ingezetenen te verkrijgen, en profiteren van betere rechten (waaronder mobiliteitsrechten binnen de EU) en van de mogelijkheden tot circulaire migratie.
D. Follow-up
Wanneer wordt dit beleid geëvalueerd?
Artikel 24 van de richtlijn voorziet reeds in verslagleggingsverplichtingen, d.w.z. dat de Commissie regelmatig verslag moet uitbrengen over de toepassing van de richtlijn in de lidstaten en de wijzigingen moet voorstellen die zij noodzakelijk acht. Dit beginsel zal ook gelden voor de wijzigingen die in het kader van de herziening van de richtlijn worden aangebracht.